

На основу члана 36. став 1. Закона о библиотечко-информационој делатности («Службени гласник РС», број 52/11), на скупштини Заједнице библиотека универзитета у Србији одржаној 26. 01. 2012. предложени су: *Стандарде за библиотеке научноистраживачких института и установа.*

СТАНДАРДИ ЗА БИБЛИОТЕКЕ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИХ ИНСТИТУТА И УСТАНОВА

Сврха стандарда

Члан 1.

Библиотеке научноистраживачких института и установа су део јединственог библиотечко-информационог система Републике Србије, организују се ради подршке и унапређења образовног, истраживачког и научног рада истраживача, наставника, професора, и студената.

- Дефиниција и организација,
- визија, мисија и циљеви,
- послови,
- стручни кадар,
- простор и опрема,
- финансирање и радно време.

Дефиниција и организација

Члан 2.

Библиотеке научноистраживачких института и установа су самосталне библиотеке или библиотеке у њиховом саставу које обухватају одређену научну дисциплину или област знања, односно подручје специјалне делатности.

Оснивање, организација, облици сарадње научноистраживачких организација и учешће института у високом образовању, као и органи института, регулисани су «Законом о научноистраживачкој делатности».

Визија, мисија и циљеви

Члан 3.

Библиотеке научноистраживачких института и установа треба да имају јасно дефинисану визију, мисију и циљеве који су у сагласности са мисијом и циљевима институције – оснивача. Примарна улога библиотеке је да прикупља, обрађује, истражује, чува и даје на коришћење библиотечко-информациону грађу и изворе и да пружа приступ корисницима до информација релевантних за област научног рада институције оснивача. Програм рада, услуге и активности морају бити у складу са мисијом, визијом и циљевима.

Послови

Члан 4.

Библиотеке научноистраживачких института и установа:

- спроводе набавну политику института и установа у чијем су саставу, у складу са научноистраживачким пројектима, а у координацији са сродним библиотекама;
- материјално одговарају за фонд и воде инвентар целокупног фонда;
- воде електронски каталог у складу са важећим прописима каталожко-библиографске обраде;
- чувају библиотечку грађу у складу са одговарајућим прописима;
- обезбеђују приступ информацијама и документима;
- обављају међубиблиотечку позајмицу;
- учествују у планирању техничко-технолошког развоја библиотеке;
- систематски образују кориснике за ефикасно коришћење библиотечко-информационих услуга библиотеке;
- обрађују и чувају у библиотеци или репозиторију документа настала у научно-истраживачком процесу матичне институције;
- формирају статистичке податке о свом раду у складу са прописима о библиотечкој статистици;
- учествују у изради актуелне документације о библиотеци;
- обављају обавезну ревизију и отпис библиотечке грађе;
- обављају и остале послове предвиђене законом, као и планом и програмом оснивача;
- активно учествују у одржавању заједничких база података и мрежних станица;
- обављају дисеминацију информација, у складу са најновијим информационим системом;
- примењују усвојене стандарде и препоруке из области библиотечке делатности;
- учествују у организацији и спровођењу информационе делатности у библиотеци научноистраживачких института и установа;
- одржавају базу података и уређују библиографије радова наставника и сарадника научноистраживачког института и установе;

Стручни кадар

Члан 5.

Стручне послове у библиотекама научноистраживачких института и установа обављају радници који имају високу, а најмање средњу школску спрему, са положеним стручним испитом. Број стручних радника мора бити усклађен са важећим прописима, у зависности од величине фонда.

Поред лица из става 1. овог члана, послове у библиотеци, под одређеним условима, обављају и стручњаци других струка и волонтери.

Библиотеке са одговарајућим бројем запослених библиотечких радника организују свој рад по службама.

Запослени библиотечки радници морају:

- имати одговарајуће библиотечко-информационо образовање;

- полагати стручни испит, у складу са Законом;
- похађати курсеве које организује њихова матична библиотечка кућа, које им налаже радна организација или посао;
- поред перманентног стручног усавршавања, библиотекарима ових библиотека оснивач треба да омогући учешће у раду библиотекарских друштава и стручних тела, учествовање на стручним и научним скуповима у земљи и иностранству као и публикавање стручних и научних радова из области библиотекарства и информатике у домаћим и страним публикацијама.

Члан 6.

Стручном особљу у библиотекама научноистраживачких института и установа мора бити омогућено стручно напредовање у складу са «Правилником за стицање стручних звања».

Члан 7.

Права и дужности корисника у библиотекама научноистраживачких института и установа, услови и начин коришћења појединих врста библиотечке грађе одређују се Правилником о раду библиотеке.

Простор и опрема

Члан 8.

Библиотеке у научноистраживачким инститима и установама користе адекватан простор и опрему за рад библиотечких радника и за рад корисника у коме је корисницима омогућен приступ свим релевантним фондовима, како у папирном тако и у електронском облику.

- Простор за библиотечко особље;
- Простор за обављање библиотечко-информационе делатности (пријем и обрада грађе, рефералне услуге, позајмица, обука итд.);
- Простор за кориснике са одговарајућом комуникацијском, информацијском и осталом техничком опремом;
- Простор за групни рад са одговарајућом комуникацијском, информацијском и осталом техничком опремом;
- Простор за књижни фонд;
- Помоћни простор.

При избору локације за библиотеку треба водити рачуна о приступачности и функционалности простора, а у складу са ИФЛА-иним Смерницама за уређење и изградњу простора.

Величину потребног библиотечког простора одређује:

- Врста и величина фонда;
- Број и структура корисника;
- Пружање библиотечко-информационих услуга;
- Број библиотечког особља

- Техничка опрема

Простор у библиотеци треба да задовољи следеће критеријуме:

- функционалност (осигурава оптималне услове за рад),
- прилагодљивост (лако се мења у складу са потребама),
- лаку доступност,
- еколошку прикладност (оптимални услови за особље и кориснике; одговарајуће природно и вештачко светло, добра вентилација, оптимална температура и влага, минимална бука),
- сигурност за кориснике и особље (у складу са Законом о заштити на раду),
- заштићеност,
- прикладност у информацијско-технолошком смислу (омогућује оптимално коришћење информацијско-технолошке опреме у свим видовима библиотечке делатности).

Опрема у библиотеци подразумева:

- одговарајућу комуникационо-информациону и техничку опрему.
- одговарајући број столова/полица/ормара и намештаја за информационо-комуникациону и осталу техничку опрему.

Финансирање и радно време

Члан 9.

Услове за рад у библиотекама научноистраживачких института и установа, оснивач финансира средствима не мањим од 5% укупних средстава матичне институције.

Члан 10.

Оснивач прописује радно време библиотеке за кориснике научноистраживачких института и установа, као и минимум рада за друге кориснике.